

Pregledni rad

DISCIPLINSKE MERE ZA POLICIJSKE SLUŽBENIKE U HRVATSKOJ I U SRBIJI

Damir Juras¹

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske

Željko Nikač²

Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

Sažetak: Autori u radu daju prikaz i opis zakonom propisanih disciplinskih mera za policijske službenike u pravu Republike Hrvatske i Republike Srbije. Uz pojedine institute autori iznose stavove pravne doktrine, sudske prakse i statističke podatke. U uvodnom delu definišu se pojmovi policijskog službenika, disciplinske odgovornosti i obrazlaže svrha disciplinskog kažnjavanja. U poglavlju o disciplinskim merama određuje se pojam disciplinske mere, a zatim se navode i opisuju mere za lake i teške povrede službene dužnosti u hrvatskom i srpskom zakonodavstvu. U narednom poglavlju autori opisuju pravila za odmeravanje, izvršenje i brisanje disciplinskih mera. Nakon analize i upoređenja zakonodavnih rešenja u ovim državama, u zaključku autori daju kritički osvrt na postojeće zakonodavstvo i pojedine predloge za unapređenje u smislu preciziranja postojećih i propisivanja dodatnih disciplinskih mera za policijske službenike.

Ključne riječi: disciplinske mere, disciplinska odgovornost, policijski službenik, povreda službene dužnosti, Zakon o policiji.

1 Dr. sc. Damir Juras, e-mail: djuras@mup.hr

2 Prof. dr. sc. Željko Nikač, e-mail: zeljko.nikac@kpa.edu.rs. Referat je nastao kao rezultat rada koautora na Projektu *Razvoj institucionalnih kapaciteta, standarda i procedura za suprotstavljanje organizovanom kriminalu i terorizmu u uslovima međunarodnih integracija*, koji se vodi kod MPNTR pod br.179045. Rad je nastao i kao rezultat aktivnosti na Internom naučno-istraživačkom projektu KPA *Upravljanje policijskom organizacijom u sprečavanju i suzbijanju pretnji bezbednosti u Republici Srbiji*, ciklus naučnih istraživanja 2015-2019.

Uvod

Policijski službenik u Republici Hrvatskoj (dalje: Hrvatska) je službenik Ministarstva unutrašnjih poslova (dalje: MUP), kao i službenik strane policijske službe, koji je prema međunarodnom ugovoru ili zakonu, ovlašten da obavlja policijske poslove, primenom policijskih ovlašćenja (čl.2.st.1.t.3. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima).³ U Republici Srbiji (dalje: Srbija) policijski službenici u MUP-u jesu : 1. osobe koje obavljaju policijske poslove u statusu ovlašćenih službenih lica i primenjuju policijska ovlašćenja, 2. osobe na posebnim dužnostima koje obavljaju druge unutrašnje poslove u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima (čl. 10. st. 2. Zakona o policiji Srbije).⁴ Policijski poslovi propisani su čl.3. ZPPO odnosno čl.30. ZPS-a. Prava i dužnosti policijskih službenika propisani su čl.15.-40. Zakona o policiji Hrvatske,⁵ odnosno u glavi VIII. ZPS-a. Policijski službenici su dužni pridržavati se obaveza propisanih zakonom, koje u celini čine službenu dužnost. Ukoliko prekrše službenu dužnost policijski službenici podležu disciplinskoj odgovornosti koja se može definisati kao posebna odgovornost službenika za povredu propisane radne discipline (službenih obaveza), za koju se prema službeniku mogu predu određene propisane disciplinske mere od strane poslodavca. Zakonodavac u Hrvatskoj je izrekom propisao da policijski službenik odgovara za povredu službene dužnosti ako poverene poslove i zadatke ne obavlja savesno, stručno i u predviđenim rokovima, ako se ne pridržava Ustava, zakona, drugih propisa i pravila o ponašanju za vreme službe ili izvan službe kada šteti ugledu službe (čl. 93. st. 1. ZPH), dok je zakonodavac u Srbiji propisao da policijski službenici odgovaraju disciplinski za lake i teške povrede službene dužnosti (čl. 202. ZPS-a).⁶ Lake i teške povrede službene dužnosti policijskih službenika propisane su čl. 95.-96. ZPH odnosno čl. 206.-207. ZPS-a. Opravdanje "*ius puniendi*" upravo Cardona nalazi u tome da se time pojačava unutrašnja disciplina i odgovornost za zloupotrebe i loše izvršenje, te osigurava da svi zaposleni poštuju svoje obaveze.⁷ Postupak zbog povrede službene dužnosti protiv policijskih službenika vodi se u Hrvatskoj na osnovu odredbi ZPH i Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti policijskih

3 Zakon o policijskim poslovima i ovlastima – dalje: ZPPO, *Narodne novine Republike Hrvatske* – dalje: NN, br. 76/09, 92/14.

4 Zakon o policiji Srbije – dalje ZPS, „*Službeni glasnik RS*“ br.06/16, Beograd,2016.

5 Zakon o policiji Hrvatske – dalje ZPH, NN, br. 34/11, 130/12, 89/14, 151/14, 33/15

6 „Povrede službene dužnosti predstavljaju narušavanje posebnih dužnosti i ovlašćenja službenih lica, te povredu integriteta službe od samih nosilaca službenih ovlašćenja.“, D. Milković, *Odgovornost službenika za povredu službene dužnosti*, *Radno pravo*, br. 6/05, Zagreb, 2005, str. 58.

7 Cardona, F; *Liabilities and Discipline of Civil Servants*, (online), dostupno na:

službenika,⁸ a supsidijarno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak (čl.100.st.1.ZPH), dok se u Srbiji takav postupak vodi na osnovu Uredbe o disciplinskoj odgovornosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova,⁹ a supsidijarno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak (čl. 205. ZPS-a).¹⁰

1. Disciplinske mere

Disciplinska mera (kazna ili sankcija) je mera koja se izriče protiv učinioaca disciplinskog dela zbog povrede službene dužnosti¹¹, a takve mere propisuju se, u cilju zaštite radnika i njegove pravne sigurnosti, samo zakonom.¹²

http://www.sigmaweb.org/publicationsdocuments/37890790.pdf, (03.03.2015.), str. 2.; Kolakušić ističe da disciplinsko kažnjavanje ima za cilj „onemogućavanje neminovnog društvenog izjednačavanja krivice, odnosno nametanja odgovornosti službenicima koji uzorno obavljaju svoj posao“, M. Kolakušić, *Postupak radi povrede službene dužnosti državnih službenika i namještenika, te udaljenje iz službe (s osvrtnom na policijske i sudske službenike)*, dostupno na: *http://www.upravnisudrh.hr/radovi.html* (29.12.2014), str. 2., dok se prema Drmić kažnjavanjem odgovornih državnih službenika „ostvaruje cilj i svrha vođenja disciplinskog postupka i na taj način osigurava efikasno funkcionisanje državne službe.“, A. Drmić, *Vrste povreda službene dužnosti i disciplinske sankcije, Hrvatska javna uprava*, br.3/2010, Zagreb, str.772.

8 Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika – dalje Pravilnik, NN 141/11
9 Uredba o disciplinskoj odgovornosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova – dalje Uredba, SG 8/2006. Ova Uredba primeenjuje se na osnovu čl.211. i 255.ZPS-a, a nova Uredba, kojom će se urediti provedba disciplinskog postupka i druga pitanja od značaja za rad disciplinskih tela, na osnovu čl. 211. i 255. ZPS-a, mora biti doneta u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ZPS-a.

10 Na pitanja radno pravnog položaja policijskih službenika, koja nisu regulisana Zakonom o policiji i propisima donetim na osnovu tog Zakona, u Hrvatskoj se primenjuju propisi o državnim službenicima, opšti propisi o radu i kolektivni ugovori (čl.1.st.3.ZPH), a u Srbiji propisi o državnim službenicima, kolektivni ugovor, opšti propisi o radu i zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak (čl.250.ZPS-a).

11 M. Vinković; B. Benković, *Uloga disciplinskih sankcija u borbi protiv neprofesionalnog i nezakonitog ponašanja državnih službenika – slučaj Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Pravni vjesnik*, br. 2/2011, str. 225.; (...) disciplinska mera mogla bi se označiti kao određena sankcija protiv konkretnog počinioca disciplinskog dela, koja se sastoji u određenom moralnom delovanju ili ograničavanju ili oduzimanju prava i položaja ili svojstva radnika, a za čije je izricanje nadležan disciplinski organ.”, Dedić S., Gradašćević-Sijerčić J., *Radno pravo*, Sarajevo, 2005, str. 326. Benković disciplinske kazne deli na: moralne (koje pogađaju samo ugled zaposlenog), profesionalne (pogađaju položaj zaposlenog u radnom odnosu) i novčane (pogađaju imovinu, odnosno prihode zaposlenog)., B. Benković, *Disciplinska odgovornost državnih službenika u pravu Republike Hrvatske i pravu Bosne i Hercegovine* (magistarski rad), Pravni fakultet Sveučilišta u Osijeku, Osijek, 2010, str. 77.; U pravnoj teoriji i zakonodavstvu, pa tako i u ovome radu, kao sinonimi se koriste izrazi: kazna za povredu službene dužnosti, disciplinska kazna i disciplinska mera.

12 T. Popović, *Radno pravo*, Beograd, 1980, str.179.

1.1 Mere za lake povrede službene dužnosti

U Hrvatskoj za lake povrede službene dužnosti mogu se izreći sledeće mere: 1. pisana opomena, 2. novčana kazna u visini do 10% od poslednje plate koja mu je isplaćena za puni mesec proveden na radu (čl.110.st.1.ZPH-a).

Opomena ostaje po pravilu prva i najblaža mera koja stoji na raspolaganju poslodavcu da utiče blagovremeno na korekciju ponašanja zaposlenog na radu, da mu ukaže u kom pravcu treba iskazati svoje radne sposobnosti i promeniti svoje ponašanje, kako bi osigurao veći stepen sigurnosti zaposlenja.¹³ Opomena je pravna mera jer se izriče za povredu pravnih, a ne moralnih normi. Ona ima i moralni uticaj, ali time ne gubi pravni karakter. Opomena je još jedna šansa zaposlenom da popravi svoje ponašanje, ali i neka vrsta upozorenja da mu se može izreći i teža disciplinska mera ukoliko ponovi istu ili učini neku drugu povredu službene dužnosti. Učinak ove mere zavisi od moralnog karaktera službenika i njegove osetljivosti na primedbe nadređenog službenika. Za moralno postojanog službenika, koji drži do vlastitog ugleda u radnoj sredini i u očima poslodavca, ona će biti sasvim dovoljna i njome će se postići željeni učinak.

Novčana kazna je imovinska disciplinska mera, koja se sastoji u obavezi plaćanja od strane disciplinski odgovornog službenika određenog novčanog iznosa. Obzirom na težinu povrede, određeno je da se novčana kazna može izreći jednokratno u maksimalnom iznosu do 10% plate službenika. Određivanjem kazne prema poslednjoj plati isplaćenoj za puni mesec proveden na radu, rešena je dilema oko određivanja mere službeniku koji je u vreme izricanja kazne bio odsutan s posla zbog bolesti, obzirom da mu se tada ne isplaćuje plata nego naknada plate (čl.36.st.1.Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju¹⁴ i čl.45. i 47. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja).¹⁵

U Srbiji za lake povrede službene dužnosti može se izreći: 1. pisana opomena i 2. novčana kazna u iznosu od 10 do 20 % od mesečne osnovne plate, uvećane za minuli rad, ostvarene u mesecu u kojem je rešenje o utvrđenoj disciplinskoj odgovornosti postalo konačno (čl.208. ZPS-a).

1.2 Mere za teške povrede službene dužnosti

U Hrvatskoj za teške povrede službene dužnosti mogu se izreći sledeće mere: 1. novčana kazna u mesečnom iznosu do 20% od poslednje plate koja

13 B. Lubarda, *Disciplinska odgovornost i harmonizacija prava, Pravo i privreda*, br.5-8/2001, Beograd, str. 250.

14 Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, NN, br. 80/13, 137/13

15 Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, NN, br. 49/14, 51/14, 11/15, 17/15

mu je isplaćena za puni mesec proveden na radu, na vreme od 1 do 6 mjeseci, 2. zaustavljanje napredovanja u zvanju od 2 do 4 godine, 3. zaustavljanje napredovanja u službi u trajanju od 2 do 4 godine, 4. premeštaj na drugo radno mesto iste ili niže složenosti poslova na vreme od 2 do 4 godine, 5. uslovna kazna prestanka državne službe, 6. prestanak državne službe (čl.110.st.2.ZPH).¹⁶

Zakonodavac je propisao donji i gornji limit novčane kazne u širokom rasponu, omogućujući individualizaciju kazne prema konkretnom slučaju. Zbir novčanih kazni izrečenih u jednom mesecu za lakše i teže povrede službene dužnosti ne može iznositi više od 30% poslednje plate koja mu je isplaćena za puni mesec proveden na radu (čl.110.st.6.ZPH).

Mere zaustavljanja u napredovanju su do novela iz 2011¹⁷ bile propisane čl. 110.st.2. t. b) i c) Zakona o državnim službenicima¹⁸, kojim su do donošenja ZPH bile određene disciplinske mere za policijske službenike.¹⁹ Prema čl.110. st.3. ZDS-a navedene mere propisane su za državne službenike kao pravne posledice osude za teške povrede službene dužnosti, sa napomenom da su relativno identična rešenja usvojena i u Zakonu o državnim službenicima Srbije (ZDS).²⁰

Mera premeštaja na drugo radno mesto iste ili niže složenosti poslova može se izreći samo ako postoji slobodno radno mesto u MUP-u (čl.110.st.5.ZPH), što umanjuje praktičnu mogućnost izricanja ove mere. Mera premeštaja na radno mesto iste složenosti poslova nema jasnog smisla jer se njome u suštini policijski službenik ne kažnjava, odnosno ne umanjuju mu se nikakva prava.

16 U razdoblju od 2012. do 2014. godine, pred disciplinskim sudovima MUP-a Republike Hrvatske okončano je 1254 disciplinskih postupaka zbog teških povreda službene dužnosti policijskih službenika. Od navedenog broja 187 postupaka je okončano oslobođenjem policijskih službenika od odgovornosti. U postupcima u kojima je utvrđena odgovornost policijskih službenika izrečene su disciplinske mere: 980 novčanih kazni, 1 zaustavljanje napredovanja u zvanju od 2 do 4 godine, 4 premeštaja na drugo radno mesto iste ili niže složenosti poslova na vreme od 2 do 4 godine, 105 uslovnih kazni prestanka državne službe, 84 prestanka državne službe. U nekim disciplinskim postupcima više policijskih službenika je bilo obuhvaćeno istim zahtevom za pokretanje disciplinskog postupka, a u nekim je postupcima isti policijski službenik odgovarao za više povreda za koje su mu izrečene različite disciplinske mere koje su ušle u statistički prikaz.(izvor podataka: MUP RH, dopis br.511-01-43-152-2-1/15 od 19.01.2015.)

17 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, NN, br. 49/11

18 Zakon o državnim službenicima –dalje: ZDS, NN, br. 92/05, 107/07, 27/08, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12-proč. tekst, 37/13, 38/13. Navedene kazne nisu našle primenu u praksi disciplinskih sudova pa tako u razdoblju od 2002. do 2009. u disciplinskim postupcima protiv policijskih službenika nije izrečena niti jedna takva kazna (izvor podatka: MUP RH, dopis br.511-01-158-SL/121-10 od 19.03.2010.)

19 Zakon o policiji iz 2000. godine, NN 129/00, 41/08, koji je bio na snazi do stupanja na snagu sadašnjeg ZPH 30.03. 2011., čl. 118.propisivao je da se policijskim službenicima, osim kazni propisanih Zakonom o državnim službenicima, može izreći i sankcija uslovnog prestanka radnog odnosa na rok od 3 do 12 meseci.

20 Zakon o državnim službenicima - dalje ZDS, „Sl.glasnik RS“ br.79/05, 81/05-ispr, 83/05-ispr, 64/07, 67/07-ispr, 116/08, 104/09 i 99/14.

Kada se policijski službenik premešta na radno mesto niže složenosti poslova, u biti se radi se o novčanoj kazni, jer se službenik onemogućava da ostvaruje platu u iznosu koji je ostvarivao na radnom mestu više složenosti poslova. Disciplinski sud u svom rešenju mora odrediti konkretno radno mjesto (prethodno mora biti utvrđeno da je slobodno) na koje se kažnjeni policijski službenik premešta. Uslovi za izricanje mere „premeštaj na radno mesto niže složenosti poslova“ trebaju biti precizniji kako bi bilo nedvosmisleno da li se službenik može rasporediti na radno mesto sa bilo kojim nižim koeficijentom složenosti poslova, ili samo na neposredno niži koeficijent.

Uslovna kazna prestanka državne službe izriče se kao mera prestanka državne službe uz rok probacije (kušnje) od 3 meseca do 1 godine, s tim da se kazna neće izvršiti pod uslovom da policijski službenik u tom roku ne poćini novu tešku povredu službene dućnosti (ćl.110.st. 2. i 4. ZP-a). Odlaganjem izvršenja disciplinske mere ne dovodi se u pitanje zakonitost izrećene mere, nego se proverava spremnost policijskog službenika da ubuduće bude disciplinovan. Do opoziva odlaganja izvršenja dolazi ako službenik ponovno poćini teću povredu službene dućnosti, za koju je u novom postupku oćlašen odgovornim. Naime, izvršenje bilo koje teće povrede službene dućnosti pokazuje u tom slućaju da je izricanje odlaganja izvršenja disciplinske mere promašilo u karakteru, jer mera nije vaspitno delovala na policijskog službenika, koji pokazuje upornost u nedisciplinovanom ponašanju.²¹ Do opozivanja dolazi po sili zakona. Raniji i novi postupak su samostalni, ali i mećusobno zavisni. Novi postupak se pokreće i vodi samo za novu teću povredu službene dućnosti. Ako u tom postupku službenik bude osloboćen od odgovornosti ili ako postupak bude obustavljen zbog zastarelosti, neće doći do opoziva odlaganja izvršenja ranije izrećene mere. Izvršenje ranije izrećene mere ne izaziva ni svaka nova povreda službene dućnosti za koju službenik bude oćlašen odgovornim. Relevantna je samo teška povreda poćinjena tokom vremena za koje je izvršenje ranije izrećene mere odloćeno. Za opozivanje odlaganja izvršenja izrećene mere dovoljno je da je službenik poćinio bilo koju teću povredu službene dućnosti, a ne samo povredu službene dućnosti za koju je u novom (drugom) postupku izrećena mera prestanak državne službe. Ovakav stav proizlazi iz same prirode disciplinske kazne uslovnog prestanka državne službe, koja se u potpunosti razlikuje od izricanja uslovnih kazni u kaznenom postupku. Naime, navedena disciplinska mera izriće se za povrede specifićne tećine, ali kada ipak ima odrećenih okolnosti koje ukazuju na opravdanost zakljućka da se policijskom službeniku treba prućiti još jedna, poslednja, šansa da koriguje svoje ponašanje i svoj odnos prema radu, ukoliko i dalje želi da bude policijski službenik. Obzirom da je sud utvrdio da povreda ima obilećje teće povrede službene dućnosti i da je prethodno

21 J.Crnić, *Disciplinska odgovornost radnika: primena novela ZUR-a, republićkih i pokrajinskih propisa o disciplinskoj odgovornosti*, Zagreb, 1988, str.106

policijski službenik upozoren da mu se pruža poslednja šansa, opravdano je da se u svakom takvom slučaju, nezavisno od vrste i visine mere izrečene u novom postupku, opozove uslovno izrečena mera prestanka državne službe. Kao osnov za opoziv izvršenja ove mere uzima se izvršna disciplinska odluka, nezavisno o tome da li je ona istovremeno i pravosnažna. Pravosnažna odluka osigurava potpunu izvesnost u pogledu pravilnosti opozivanja izvršenja ranije izrečene mere, ali bi čekanje na pravosnažnost, u slučaju pokretanja upravnog spora, dovelo i do neopravdanog odlaganja izvršenja izrečene mere, što ne bi bilo u skladu sa njenom svrhom. U slučaju sudskog poništaja izvršne odluke, na osnovu koje je došlo i do opoziva, službenik bi bio vraćen u službu, a izvršila bi mu se i isplata neisplaćenih plata sa pripadajućim kamatama, kao i isplata drugih materijalnih prava.

Autor Rajko smatra da bi u službeničkom zakonodavstvu, u kojem je kao jedna od mera propisan i uslovni prestanak radnog odnosa odnosno državne službe, bilo svrsishodno propisati mogućnost kombinovanja uslovne kazne prestanka službe s novčanom kaznom, jer se u protivnom u praksi maksimalna novčana kazna može pokazati strožijom merom od uslovne kazne prestanka državne službe.²² Predlog da se uslovni prestanak državne službe izriče kumulativno s novčanom ili nekom drugom merom nije prihvatljiv, jer bi se tada policijskom službeniku za jednu povredu službene dužnosti mogle izreći dve mere. Posebno nije tačna konstatacija da je (ponekad) novčana kazna strožija od uslovnog prestanka državne službe jer policijskom službeniku, koji u probnom roku izvrši bilo koju tešku povredu službene dužnosti, nezavisno od njene težine, odnosno za nju izrečenene mere, prestaje državna služba.

Prestanak državne službe je najteža disciplinska mera. Nene posledice pogađaju policijskog službenika danom izvršnosti rešenja kojim je ona izrečena,²³ a tiču se prestanka rada u državnom organu, što istovremeno dovodi do prestanka svih njegovih prava, obaveza i odgovornosti iz državne službe.²⁴ U pitanju je disciplinska mera kojom se eliminiše (odstranjuje) iz službeničkog kadra nedostojni ili nepopravljivi službenik, koji je trajno grubo narušio lični i ugled službe u celini. Radi se o apsolutnoj kazni jer tu nema nikakvog elasticiteta – nikakvog pooštavanja, odnosno ublažavanja kazne.²⁵ O prestanku

22 A. Rajko, *Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi – kritički osvrt*, *Hrvatska javna uprava*, broj 4/2008, Zagreb, str.983.

23 Ž. Potočnjak, *Radni odnosi državnih službenika*, u: Ž. Potočnjak i dr., *Radni odnosi u Republici Hrvatskoj*, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 2007, str.860.

24 O važnosti, za sudsku praksu, uočavanja i razumevanja činjenice da prestanak državne službe znači i prestanak radnog odnosa i svih prava koja iz radnog odnosa proizlaze vidi: S. Rulic – Hren, *Prestanak državne službe prema Zakonu o državnim službenicima i namještenicima*, u: M. Dika i dr., *Zasnivanje i prestanak radnog odnosa – rješavanje radnih sporova*, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 67.

25 G. Nikolić, *Disciplinska odgovornost državnih službenika*, magistarski rad, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2008, str.185.

državne službe, na osnovu izvršne disciplinske odluke, donosi se deklaratorno rešenje (čl.133. u vezi čl. 137.st.1. t.9. ZDS-a). Prekoračenje osmodnevnog roka za donošenje rešenja o prestanku državne službe ne utiče na prestanak državne službe po sili zakona danom izvršnosti odluke službeničkog suda o izricanju disciplinske mere prestanak državne službe.²⁶ Privremena sprečenost za rad nije smetnja za izricanje mere prestanak državne službe, a ovakvo zakonodavno rešenje je preduslov uspešnog okončanja disciplinskog postupka. U suprotnom, dugotrajnim bolovanjima, prijavljeni službenici mogli bi osujetiti svrhu postupka, a kada se izvršiocima najtežih prestupa ne bi mogli izreći sankcija prestanak državne službe sve do povratka s bolovanja, tada bi često došlo i do zastarelosti vođenja disciplinskog postupka.²⁷ U čl. 110.st.3 ZPH je propisano obavezno izricanje mere prestanak državne službe za koruptivna disciplinska dela. Iako se ovoj odredbi može staviti načelna primedba da utiče na individualizaciju kazne kod pojedinih učinilaca dela jer se narušava i zanemaruje jedno od osnovnih načela svakog postupka, pa i disciplinskog – “načelo individualizacije kazne”, koje zahteva da se u svakom konkretnom slučaju sagleda celokupnost svih pravno relevantnih činioaca pre nego se izrekne određena sankcija,²⁸ prvenstveno treba ukazati da ZPH nije definisao pojam korupcije niti upućuje na propis koji je to učinio, pa i to stvara dileme u praksi što je zakonodavac trebao izbeći propisujući ovako rigoroznu odredbu.

U Srbiji za teške povrede službene dužnosti može se izreći jedna od sledećih disciplinskih mera: 1. novčana kazna u iznosu od 20 do 40 % od osnovne plate uvećane za minuli rad u vremenu od dva do šest meseci, 2. raspoređivanje na drugo radno mesto na kojem se obavljaju poslovi za koje je kao uslov propisana neposredno niža stručna sprema, odnosno niža platna grupa u trajanju od šest meseci do dve godine, 3. zaustavljanje u sticanju neposredno višeg čina/zvanja od dve do četiri godine, 4. gubljenje stečenog čina/zvanja i određivanje neposredno nižeg čina/zvanja u stručnoj spremi, 5. prestanak radnog odnosa (čl.209.ZPS-a).²⁹

Novčana kazna propisana je u odgovarajućem rasponu i po visini i po trajanju. U srpskom pravu je, za razliku od hrvatskog, propisana mera oduzimanja stečenog čina/zvanja, ali je izostavljena mera uslovnog prestanka

26 Ustavni sud Republike Hrvatske, Odlukom U-III-1495/2003 od 8. aprila 2004., dostupno na: <http://www.usud.hr> (21.05.2015.) odbio je tužbu podnosioca koji je smatrao da se radi o prekluzivnom roku po čijem proteku nije moguće doneti navedeno deklaratorno rešenje.

27“(…) navodi tužbe ne mogu imati uticaj na drugačije rešenje o upravnoj stvari, jer se u konkretnom slučaju, opšti propisi o zabrani prestanka rada pojedinim kategorijama zaposlenih ne primenjuju na državne službenike kojima je u disciplinskom postupku izrečena disciplinska kazna prestanka državne službe zbog teške povrede službene dužnosti.”, *Upravni sud Republike Hrvatske, Us-11427/2006-4 od 21. marta 2007.*

28 J. Gradašević, *Disciplinska odgovornost radnika u svetlu izmjena i dopuna Zakona o udruženom radu, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*, br. XXXV/1987, Sarajevo, str. 97.

29 Šire:Leštatnin B, Nikač Ž, *Komentar Zakona o policiji*, Poslovni biro, Beograd, 2016.

radnog odnosa. Zaposlenom kome je izrečena disciplinska mera prestanka radnog odnosa³⁰ prestaje radni odnos danom konačnosti rešenja kojim je disciplinska mera izrečena (čl.10.Uredbe).

Prema oficijelnim podacima MUP RS o disciplinskoj odgovorosti radnika u periodu od 2012 do 2014 godine u Srbiji je bilo pokrenuto ukupno disciplinskih postupaka: 2012 - 2291 (lake 862, teške 1509), 2013 - 2325 (741,1582) i 2014 - 2089 (708, 1369). Pored toga evidentirane su i ostale povrede iz ZDS i to: 2012 - 32, 2013 - 35 i 2014 - 10. Doneto je i više rešenja o udaljenju radnika (suspenzija) i to kako sledi: 2012 - 101, 2013 - 132 i 2014 105.³¹

2. Odmeravanje, izvršenje i brisanje mere

Prilikom odmeravanja disciplinske mere treba izabrati onu meru s kojom će se postići svrha generalne i specijalne prevencije.³² U Hrvatskoj pri određivanju vrste mere uzimaju se u obzir težina počinjene povrede i nastale posledice, stепен odgovornosti policijskog službenika, okolnosti u kojima je povreda učinjena, te olakšavajuće i otežavajuće okolnosti na strani policijskog službenika. U vreme izvršenja povrede službene dužnosti za nju mora biti propisana disciplinska mera, koja se izriče u svrhu vaspitnog uticaja na izvršioca i druge policijske službenike te održavanja radne discipline i pravila ponašanja u službi i izvan službe (čl.111.st.1.ZPH i čl.5. i 6. Pravilnika). U Srbiji pri izricanju disciplinske mere vodi se računa o stepenu odgovornosti zaposlenog, težini posledica povrede službene dužnosti, subjektivnim i objektivnim okolnostima pod kojima je povreda službene dužnosti izvršena, kao i o ranije izrečenim disciplinskim merama koje nisu brisane iz evidencije (čl.7. Uredbe). Imajući u vidu sve okolnosti (olakšavajuće i otežavajuće) disciplinskog dela, subjektivne i objektivne prirode, radniku treba izreći

30 Ustavni sud Republike Srbije, Odlukom UŽ-3179/2010 od 19.12.2012. , dostupno na: <http://ustavnisud.rs/> (21.05.2015.) je potvrdio odluku kojom je u disciplinskom postupku policijskom službeniku izrečena kazna prestanka radnog odnosa jer je utvrđeno da je „protivno Kodeksu policijske etike, održavao neslužbene kontakte sa osobom iz kriminogene sredine i za vreme boravka u porodičnoj kući te osobe, kod sebe imao paketić sa opojnom drogom heroin.“

31 Izvor: MUP RS, Sektor finansija, ljudskih resursa i zajedničkih poslova, Uprava za ljudske resurse, akt 06/3 br.3999/15 od 21.07.2015.

32“Izbor mere u posebnom slučaju prilagođava se načelu srazmernosti, te nije, dakle, usmeren samo s razlozima koji se odnose na subjektivne okolnosti skrivljene povrede ili na opštu predostrožnost, nego i s interesom, objektivnim, što ga javno- pravno telo ima da uspostavi naspram javnosti odnos poverenja koje je bilo poljuljano s nedisciplinom, da na neki način održava i održi integritet nesmetanog odvijanja delatnosti javno – pravnih tela ili slobodne profesije u pitanju; npr. državni službenik obavezan je čuvati ugled službe, advokat je obavezan održavati i staleški ugled svoje profesije.”, B. Babac, *Upravno pravo*, Osijek, 2004., str. 927

mjeru primerenu težini povrede i posledica, kao i ličnosti izvršioca (stepen odgovornosti, ponašanje pre i posle učinjene povrede i sl.).³³ Disciplinske mere predstavljaju skalu serioznosti i energičnosti prilikom upozoravanja i kažnjavanja počinitelja povreda službene dužnosti, odnosno predstavljaju stepen tolerantnosti državne službe prema povredi počinioca u budućnosti i ukazuju na neopravdanost i nesvršishodnost disciplinskih povreda. Stoga je sud dužan izabrati i izreći onu meru kojom se na najbolji način postiže njena svrha specijalne i generalne prevencije, odnosno izreći blažu meru po vrsti i visini ako se njome postiže cilj kažnjavanja.

Hrvatski zakonodavac je propisao pravila za izricanje mera za dela u sticaju, pa ako je policijski službenik u istom postupku proglašen odgovornim za više povreda službene dužnosti, disciplinski sud će utvrditi meru za svaku pojedinu povredu i izreći jedinstvenu meru. U slučaju sticaja težih povreda službene dužnosti disciplinski sud se prilikom izricanja mere mora držati sljedećih pravila: ako je za dve ili više težih povreda službene dužnosti počinjenih u sticaju utvrdio istovrsne mere, jedinstvena mera se izriče zbrajanjem utvrđenih mera, ali ne sme biti veća od zakonskog maksimuma; ako je za neke teže povrede službene dužnosti počinjene u sticaju utvrdio kaznu prestanak državne službe, a za neke drugu vrstu mere, izreći će jedinstvenu meru prestanak državne službe, ako je za dve ili više težih povreda službene dužnosti u sticaju utvrdio različite vrste mera, istovrsne mere se zbrajaju, a potom se sve različite mere izriču kao jedinstvena mjera (čl.110. st.7.ZPH i čl.18.Pravilnika).

Autor Braibant kritikuje sistem prema kojem se za svaku povredu može izreći bilo koja od predviđenih mera i tvrdi da bi povrede i disciplinske mere trebalo dovesti u korelaciju, kako je to napravljeno u kaznenom zakonodavstvu.³⁴ Njegova argumentacija, da se na ovaj način omogućava arbitrarnost i nepravda odnosno da je moguće za težak prestup izreći i najblažu meru, ne može se prihvatiti jer treba poći od pretpostavke da će tela nadležna za progon i odlučivanje o disciplinskoj odgovornosti raditi savesno, a u suprotnom ako će nadležna disciplinska tela kršiti zakon tada ni najbolji zakon i predviđanje svih mogućih situacija u pravnoj normi neće biti od koristi.

U Hrvatskoj mere izrečene u postupku zbog povrede službene dužnosti izvršava načelnik organa ili nadležni rukovodilac. Izvršenje mere za lakšu

33 D. Simonović, Individualizacija disciplinske mere, *Pravo i privreda*, br. 5-8/2001, Beograd, str. 282.

34 "... ne postoji korespondencija između lestvice kazni i lestvice povreda. U kaznenom pravu, zakonom se definišu i kaznena dela, ali se definiše i njihova korelacija; zakon predviđa da je za određeno kazneno delo propisana kazna zatvora, a da će se za prekršaj kazniti novčanom kaznom. Ovde to nije slučaj: može se izreći običan ukor službeniku koji je ukrao mnogo državnog novca, a otpustiti službenik koji je jednom zakasnio na posao. Rizici arbitrarnosti i nepravde koje nosi ovaj sistem sustav dugo su bili još teži jer je administrativni sud odbijao kontrolirati težinu kazne.", G. Braibant, *Administrativno pravo Francuske*, Beograd, 2002, str.327-328.

povredu službene dužnosti zastareva u roku od jedne godine, a za težu povredu službene dužnosti u roku od 2 godine od izvršnosti rešenja kojim je kazna izrečena (čl.111.st.2. i 3.ZPH). U Srbiji disciplinska mera izrečena konačnim rešenjem upisuje se u jedinstvenu kadrovsku evidenciju policijskih službenika (čl. 11.st.1.Uredbe).

U Hrvatskoj protekom roka od 2 godine nakon izvršnosti izrečene mere za lakšu povredu službene dužnosti, izrečena mera se briše pod uslovom da službenik nije počinio novu povredu službene dužnosti od izvršnosti izrečene mere. Protekom roka od 4 godine nakon izvršnosti izrečene mere za težu povredu službene dužnosti, izrečena mjera se briše pod uslovom da službenik nije počinio novu povredu službene dužnosti od izvršnosti izrečene mjere (čl. 111. st.4 i 5. ZPH). U Srbiji disciplinska mera se briše iz jedinstvene kadrovske evidencije ako zaposlenom ne bude izrečena nova disciplinska mjera u naredne dve godine od izrečene disciplinske mere za laku povredu službene dužnosti, ili u naredne četiri godine od izrečene disciplinske mere za tešku povredu službene dužnosti (čl.11.st.2. Uredbe). Brisanjem disciplinske mere, kao svojevrsnim načinom ostvarenja fikcije nekažnjavanosti, postiže se konačna reintegracija (rehabilitacija) kažnjenog državnog službenika.³⁵

U pogledu disciplinske odgovornosti generalno i izricanja disciplinskih mera u Srbiji su prihvaćena u velikoj meri identična pravna rešenja kao u Hrvatskoj, ali i drugim državama iz sastava nekadašnje Jugoslavije i entitetima (npr.Republika Srpska).³⁶ To je ne samo odraz srodnog i preovlađujućeg kontinentalno-pravnog sistema, već i specifičnosti policijskog poziva i društvenog statusa.³⁷ Poseban diskurs u razmatranju ovog pitanja leži u činjenici da su radni odnosi u organima državne uprave u velikoj meri specifični,³⁸ pa s tim u vezi i radni odnosi zaposlenih u ministarstvu unutrašnjih poslova, posebno policiji i srodnim radnim sredinama.

Zaključak

Zakonima u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji za policijske službenike propisane su dve mere za lake i šest (u Hrvatskoj), odnosno pet mera (u Srbiji) za teške povrede službene dužnosti. Time se u velikoj meri omogućuje individualizacija kažnjavanja, ali bi bilo od koristi razmotriti mogućnost

35 R. Bezbradica, Disciplinska odgovornost državnih službenika, *Radno i socijalno pravo*, br. 1/2007, Beograd, str. 196.

36 Šire: Juras Đ, Disciplinska odgovornost policijskih službenika u Republici Srpskoj, KPA, NBP br.1/15, Beograd, 2015, str.85-101.

37 Šire:Nikolić V, Radno-pravni položaj policijskih službenika, MUP RS, časopis Bezbednost br.03/12, Beograd, str.350-364.

38 Šire: Ž.Kulić, D.Vasiljević, *Radni odnosi u organima državne uprave*, KPA, Beograd,2009.

propisivanja u oba zakonodavstva i drugih mera (npr: penzionisanje policijskog službenika; udaljenje iz službe za vreme od 1-6 meseci bez naknade plate; premeštaj u drugo mesto rada, sa ili bez naknade putnih troškova)³⁹.

Kazna premeštaja na radno mesto iste složenosti poslova u hrvatskom pravu nema jasnog smisla, dok bi u srpskom pravu možda bilo korisno propisati meru uslovnog prestanka radnog odnosa koja bi se izricala kada je opravdano policijskom službeniku pružiti još jednu šansu da koriguje ponašanje. U oba zakonodavstva potrebno je precizirati postupak i način izvršenja mere opomene da bi se u svim slučajevima postupalo na jednaki način. Na primer rešenje o kažnjavanju bi se moglo isticati na oglasnoj tabli organizacione jedinice u kojoj je zaposlen policijski službenik, ili bi se eventualno moglo objaviti u službenom biltenu.

Zakonodavci nisu propisali svrhu za koju će se koristiti naplaćena novčana sredstva. To bi bilo korisno propisati, pa bi se primera radi sredstva mogla koristiti za poboljšanje uslova rada, stručno usavršavanje službenika ili zaštitu na radu. Budući da se novčana kazna u Hrvatskoj određuje u odnosu na ukupnu platu isplaćenu za određeni mesec, ona može varirati zbog bolovanja ili prekovremenih sati, pa bi se moglo propisati da se novčana kazna naplaćuje u određenom postotku od osnovne plate.

Obzirom da kazne zabrane napredovanja u zvanju i u službi u Hrvatskoj nisu naišle na adekvatnu primenu u praksi, a ZDS-om su propisane kao pravne posledice disciplinske kazne, takvo rešenje se čini prihvatljivijim i kad su u pitanju policijski službenici. Podsećamo da je u čl. 5. nemačkog Saveznog disciplinskog zakona⁴⁰ predviđeno da se za povrede službene dužnosti izvršene u vreme službe propisuju čak kazne umanjenja i oduzimanja penzije, koje se izriču osobi koja je nakon izvršene povrede službene dužnosti otišla u penziju i nezavisno od toga da li je tokom službe pokrenut disciplinski postupak. Ovo iz razloga jer se uglavnom radi o izuzetno teškim delima za koje se nije odmah znalo, a da jeste policijskom službeniku bi bila izrečena kazna prestanka državne službe. Stoga odlazak u penziju ne bi smeo da znači aboliciju od odgovornosti i ova osoba ne bi smela da bude u povoljnijem položaju od one koja nije penzionisana, a počinila je isto ili slično delo. Diskutabilno je da li bi ovakva rešenja mogla da se ugrade u zakonodavstva Hrvatske i Srbije, jer postoji pravna prepreka i nelogičnost da se disciplinski postupak vodi protiv penzionisanog policijskog službenika i koji je van radnog odnosa kod poslodavca. Potencijalno prihvatanje nemačkog modela bilo bi skupčano sa nužnim izmenama zakonodavstva i drugim otvorenim pitanjima, što je takođe dodatni problem.

39 O velikom katalogu disciplinskih mera u Francuskoj, među kojima su neke i od predloženih, vidi u: I. Borković, *Službeničko pravo*, Informator, 1999., str. 149.

40 Savezni disciplinski zakon (Bundesdisziplinargesetz), Bundesgesetzblatt IS 1510/2001, 160/2009, 2554/11, 3154/13, 3386/13, dostupno na: <http://www.juris.de> (24.12.2014.)

Mišljenja smo da u bliskoj budućnosti ima mesta da se u zakonodavstvima i praksi Hrvatske i Srbije ugrade još neka (bolja) pravna rešenja i dobra evropska praksa, sa ciljem da se dalje afirmišu policijska organizacija i njeni pripadnici koji rade savesno na dobrobit zajednice i svih građana saglasno savremenom konceptu organizacije i načina rada policije „*Community policing*“ (Policija u zajednici).⁴¹

Literatura

1. Babac, B; *Upravno pravo*, Pravni fakultet u Osijeku, Osijek, 2004.
2. Borković, I; *Službeničko pravo*, Informator, Zagreb, 1999.
3. Braibant, G; *Administrativno pravo Francuske*, JP Službeni list SRJ Beograd i CID Podgorica, Beograd, 2002.
4. Dedić, S., Gradašćević-Sijerčić J., *Radno pravo*, Pravni fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 2005.
5. Leštanin B, Nikač Ž, *Komentar Zakona o policiji*, Poslovni biro, Beograd, 2016.
6. Nikač, Ž., *Policija u zajednici*, KPA, Beograd, 2014.
7. Popović, T.; *Radno pravo*, Službeni list SFRJ, Beograd, 2008.
8. Benković, B; *Disciplinska odgovornost državnih službenika u pravu Republike hrvatske i pravu Bosne i Hercegovine*, magistarski rad, Pravni fakultet Sveučilišta u Osijeku, Osijek, 2010.
9. Nikolić, G; *Disciplinska odgovornost državnih službenika*, magistarski rad, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2008.
10. Vinković M., Benković B., Uloga disciplinskih sankcija u borbi protiv neprofesionalnog i nezakonitog ponašanja državnih službenika – slučaj Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Pravni vjesnik, god. 27 , broj 2/2011, Pravni fakultet, Osijek
11. Bezbradica, R; *Disciplinska odgovornost državnih službenika*, Radno i socijalno pravo, god. 11, br. 1/2007, Beograd, Udruženje pravnika u privredi Srbije
12. Crnić, J; *Disciplinska odgovornost radnika: primjena novela ZUR-a, republičkih i pokrajinskih propisa o disciplinskoj odgovornosti*, Informator, Zagreb, 1988.
13. Drmić, A; Vrste povreda službene dužnosti i disciplinske sankcije, *Hrvatska javna uprava*, god. 10, br. 3/2010, Novi informator, Zagreb

41 Šire: Ž.Nikač, *Policija u zajednici*, KPA, Beograd, 2014.

14. Gradašćević J., Disciplinska odgovornost radnika u svjetlu izmjena i dopuna Zakona o udruženom radu, *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*, broj XXXV/1987, Pravni fakultet, Sarajevo
15. Juras D, Disciplinska odgovornost policijskih službenika u Republici Srpskoj, KPA, NBP br.1/15, Beograd, 2015.
16. Lubarda, B; Disciplinska odgovornost i harmonizacija prava, Pravo i privreda, god. 38, br.5-8/2001, Beograd, Udruženje pravnika u privredi Srbije
17. Milković, D; Odgovornost službenika za povredu službene dužnosti, *Radno pravo*, br. 6/05, Rosip d.o.o., Zagreb
18. Nikolić V, Radno-pravni položaj policijskih službenika, MUP RS, Bezbednost br.03/12, Beograd, 2012.
19. Rajko, A; Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi – kritički osvrt, *Hrvatska javna uprava*, god. 8, broj 4/2008, Novi informator
20. Simonović, D; Individualizacija disciplinske mjere, *Pravo i privreda*, god. 38, br. 5-8/2001, Beograd, Udruženje pravnika u privredi Srbije
21. Potočnjak, Ž; Radni odnosi državnih službenika, objavljeno u: Potočnjak, Ž. et al., *Radni odnosi u Republici Hrvatskoj*, Pravni fakultet u Zagrebu i Organizator, Zagreb, 2007.
22. Rulic-Hren, S; Prestanak državne službe prema Zakonu o državnim službenicima i namještenicima, objavljeno u: Dika M. et al., *Zasnivanje i prestanak radnog odnosa – rješavanje radnih sporova*, Narodne novine, Zagreb, 2004.
23. Cardona, F; Liabilities and Discipline of Civil Servants (online), dostupno na: <http://www.sigmaweb.org/publicationsdocuments/37890790.pdf> (29.12.2014.)
24. Kolakušić M. Postupak radi povrede službene dužnosti državnih službenika i namještenika, te udaljenje iz službe (s osvrtom na policijske i sudske službenike), dostupno na: <http://www.upravnisudrh.hr/radovi.html> (29.12.2014.)
25. <http://ustavnisud.rs/> (21.05.2015.)
26. <http://www.usud.hr> (21.05.2015.)
27. MUP Hrvatske, Odjel disciplinskog sudovanja, dopis broj 511-01-158-SL/121-10 od 19.03.2010.
28. MUP Hrvatske, Ravnateljstvo policije, dopis broj 511-01-43-152-2-1/15 od 19.01.2015.
29. MUP Republike Srbije, Sektor finansija, ljudskih resursa i zajedničkih poslova, Uprava za ljudske resurse, akt 06/3 br.3999/15 od 21.07.2015.

30. Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika, Narodne novine, br.141/11
31. Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Narodne novine, br. 49/14, 51/14, 11/15, 17/15
32. Savezni disciplinski zakon Njemačke (Bundesdisziplinargesetz), Bundesgesetzblatt IS 1510/2001, 160/2009, 2554/11, 3154/13, 3386/13, dostupno na: <http://www.juris.de> (24.12.2014.)
33. Uredba o disciplinskoj odgovornosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 8/2006
34. Zakon o državnim službenicima, Narodne novine, br. 92/05, 107/07, 27/08, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12-proč. tekst, 37/13, 38/13
35. Zakon o državnim službenicima - dalje ZDS, „Sl.glasnik RS“ br.79/05, 81/05-ispr, 83/05-ispr, 64/07, 67/07-ispr, 116/08, 104/09 i 99/14.
36. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Narodne novine, br. 80/13, 137/13
37. Zakon o policiji, Narodne novine, br. 129/00, 41/08
38. Zakon o policiji , Narodne novine, br. 34/11, 130/12, 89/14, 151/14, 33/15
39. Zakon o policiji, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 6/16
40. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, Narodne novine, br. 76/09, 92/1

DISCIPLINARY SANCTIONS FOR POLICE OFFICERS IN CROATIA AND IN SERBIA

Damir Juras

Ministry of Interior of the Republic of Croatia

Zeljko Nikac

Academy of Crminalistic and Police Studies, Belgrade

Summary: The authors in the paper give a review and a description of legally proscribed disciplinary punishments for police officers in the legislations of the Republic of Croatia and the Republic of Serbia. With certain institutes the authors give the point of view of legal doctrine and case law, and the statistical data. In the introduction the terms police officer and disciplinary responsibility are defined, and the purpose of disciplinary punishments is explained, as the authors point out that imposing punishments ensures proper functioning of the service, and the effect of the punishment has a special and general prevention.

Following are legal provisions which regulate obligations of police officers and the rules for determining their responsibility for violations of official duty. In the chapter on disciplinary punishments the term disciplinary punishment is defined, and afterwards particular punishments for certain minor or severe violations of official duty are listed and described. The authors point out the punishment of conditional termination of civil service, which is imposed for particularly severe violations of official duty, when it makes sense to give the police officer one last chance to improve their behaviour and attitude towards the official duty. The following chapter describes the rules for determining disciplinary punishments, competent persons and deadlines for the execution of disciplinary measures, as well as the deadlines and reasons for deleting the executed disciplinary sanctions from the files of the police officers. After the analysis and comparison of the legal solutions in both countries, in the conclusion the authors give a critical review of the existing legislation and solutions for their improvement as refinements of existing and prescribing additional disciplinary sanctions for police officers, as well as proscribing disciplinary sanctions for the retired police officers. Thus the authors note that by proscribing two punishments for minor and six for severe violations of official duty in Croatia, and two punishments for minor and five for severe violations of official duty in Serbia, the legislators enabled individualization of sanctioning for particular violations and violators; however, they suggest also proscribing other disciplinary measures for the purpose of individualization of punishing. The authors propose proscribing the possibility of punishing retired police officers for violations committed while they were in the service, which would be modelled on the German Federal Disciplinary Law. Furthermore, they point out that it is not clear what purpose would be achieved in the Croatian law by imposing a punishment of relocating to another position with the same complexity of work, as well as suggest changing disciplinary punishment of prohibiting professional promotion and advancement in the service into the legal consequences of disciplinary punishments for police officers in Croatia, according to the Croatian Law on Civil Servants.

Keywords: Disciplinary Responsibility, Disciplinary Sanction, Police Act, Police Officer, Violation Of Official Duty.